

“Quan el protagonista es mostra més confús i perdut, el sento més proper”

Ingo Schulze (Dresde, 1962) parla de l'Alemanya de l'est just després de la caiguda del mur a la novel·la *Noves vides*, editada per Proa en traducció de Ramon Monton. Format en filologia clàssica, dramaturgia i periodisme, ha rebut diversos premis i ha estat traduït a 25 llengües.

—El novel·lista presenta i transcriu les extenses cartes que el protagonista ha enviat a tres corresponsals, la primera meitat de l'any 1990, quan el mur ha caigut. Per fer-les realistes, calia que l'autor s'hi esplaiés, bo i obrint el cor a l'atzar. Sense saber, en començar una carta, què hi diria. Per això la digressió hi té tanta importància, no?

—Exactament. Tot i que jo escric i reescric contínuament els textos, havia de donar sempre la sensació d'espontaneïtat. I que reflectís l'estat d'ànim del moment, si en aquell moment estava alegre o estava trist.

—Teníeu al cap ben perfilat el personatge, abans de començar a escriure-li les cartes?

—Els dos primers llibres els vaig escriure a partir d'una situació o d'una frase, amb l'esperança que els personatges es desenvolupessin. Aquí, en canvi, vaig haver de perfilar la seva visió del món abans de fer-lo parlar. Sobretot, perquè no podem confiar sempre en el que diu. No sabem quan manipula els fets. Només vaig poder escriure el llibre tal com és quan em vaig adonar que podia dir coses diferents als tres corresponsals. Com si el personatge mostrés una cara o una altra segons amb qui parlés. La identitat personal també és així. Jo sóc una persona diferent amb un o amb un altre. Això de banda, moltes vegades no vaig saber-ho tot d'ell fins que no vaig haver escrit tot el llibre.

—La vostra intenció era de posar-vos dins la pell del personatge?

—Sempre he de distanciar-me del que explico i deixar que cada personatge desenvolupi la seva pròpia lògica i la seva visió del món, i només quan he aconseguit aquesta distància puc abocar-hi tot el meu cor, tota la meva experiència, tota la meva habilitat. La literatura és un equilibri entre distància i proximitat. M'interessa ben poc una història explicada amb distanciament total, com una que no en tingui cap.

Ingo Schulze parla de l'Alemanya de l'est a la novel·la *Noves vides*, traduïda per Proa.

—La confusió identitària reflecteix la crisi identitària dels alemanys de l'est en el moment que s'enfonsa el mur?

—No, perquè el concepte d'alemany de l'est no existia, eren alemanys i prou. Si hi va haver una reacció de decepció o confusió arran de la caiguda no va ser pas per raons identitàries, sinó per la crisi, perquè van descobrir que eren pobres. La sensació de penúria econòmica es va accentuar de cop i volta.

—A mesura que hom el va llegint, volíeu que es fes més proper al lector, o més distant?

—Segons en què el sentia més o menys proper, o més o menys horrible. Constantment, em sorprenia allò que feia. I quan el personatge es mostra més confús i perdut, jo el sento més proper que quan les coses li van bé.

—Li feu dir que va omplir de vida la banalitat de creure que el món s'afirma en la literatura. És una idea fonamental, o una pensada

que només reflecteix l'estat d'ànim del moment?

—Espero que aquesta pregunta se la faci el lector, no més aquí. Però en aquest cas sí que és fonamental i profund, perquè es troba en un moment de gran desesperació.

—La primera carta podria ser una de posterior, no és dedicada a presentar el personatge al lector, ni que sigui de forma indirecta. Per donar versemblança a l'epistolari?

—D'una banda, sí, és un recurs per enfortir la versemblança de la ficció. D'una altra és una decisió molt conscient perquè és com comença el conte d'Andersen "La reina de les neus", de forma escapçada, *in media res*, conte destinat a mostrar la fragmentarietat del món. És un relat que m'explicaven de petit i que forma part del meu imaginari. Era un dels autors favorits de Thomas Mann, que s'hi inspira sovint.

—Per fer creïble el personatge també li heu hagut de crear un estil, diferent del que havíeu utilitzat anteriorment?

—En un principi no tenia cap intenció d'escriure el llibre de forma diferent dels altres dos que havia escrit, però els condicionants m'han portat a fer-lo diferent. La meua il·lusió seria que els quatre llibres que he fet semblessin escrits per quatre autors diferents.

Lluís Bonada